

Sreda, 16. januar 2019

P8_TA(2019)0016

Sporazum med EU in Marokom o spremembi protokolov št. 1 in št. 4 k Evro-mediteranskemu sporazumu (resolucija)

Nezakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. januarja 2019 o osnutku sklepa Sveta o sporazumu v obliki izmenjave pisem med Evropsko unijo in Kraljevino Maroko o spremembi protokolov št. 1 in št. 4 k Evro-mediteranskemu pridružitvenemu sporazumu med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Kraljevino Maroko na drugi strani (10593/2018 – C8-0463/2018 – 2018/0256M(NLE))

(2020/C 411/37)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta (10593/2018),
- ob upoštevanju prošnje za odobritev, ki jo je Svet podal v skladu s členom 207(4) in točko (a)(i) drugega pododstavka člena 218(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije (C8-0463/2018),
- ob upoštevanju Evro-mediteranskega sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kraljevino Maroko na drugi strani,
- ob upoštevanju Sporazuma med EU in Marokom o vzajemnih ukrepih liberalizacije v zvezi s kmetijskimi in ribiškimi proizvodi, poimenovanega tudi kot Sporazum o liberalizaciji, ki je začel veljati 1. septembra 2013,
- ob upoštevanju sodbe Splošnega sodišča (zadeva T-512/12) z dne 10. decembra 2015,
- ob upoštevanju sodbe Sodišča Evropske unije (zadeva C-104/16 P) z dne 21. decembra 2016,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije SWD(2018)0346 z dne 11. junija 2018, ki je priložen predlogu za sklep Sveta,
- ob upoštevanju Dunajske konvencije o pogodbenem pravu z dne 23. maja 1969 in njenih členov 34 in 36,
- ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja Varnostnemu svetu Organizacije združenih narodov o razmerah v Zahodni Sahari (S/2018/277),
- ob upoštevanju Resolucije Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov 2414 (2018) o razmerah v Zahodni Sahari (S/RES/2414 (2018)),
- ob upoštevanju Ustanovne listine Organizacije združenih narodov, zlasti člena 73 v poglavju XI o nesamoupravnih ozemljih,
- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti njenega člena 21 v naslovu V poglavja 1,
- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti njenega člena 218(6)(a),
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 16. januarja 2019 ⁽¹⁾ o osnutku sklepa Sveta,
- ob upoštevanju člena 99(2) Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino in mnenj Odbora za zunanje zadeve in Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter stališča v obliki predlogov sprememb Odbora za ribištvo (A8-0478/2018),

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0017.

Sreda, 16. januar 2019

- A. ker imata Evropska unija in Kraljevina Maroko zgodovinske odnose in ohranjata tesno sodelovanje, razvito v okviru širokega partnerstva, ki zajema politične, ekonomske in socialne vidike, krepi ga pa napreden status in pripravljenost obeh strani, da ga še razvijeta;
- B. ker je Sporazum med EU in Marokom o liberalizaciji začel veljati 1. septembra 2013; ker je Fronta Polisario 19. novembra 2012 sporazum predložila Sodišču Evropske unije zaradi kršenja mednarodnega prava pri njegovi uporabi za ozemlje Zahodne Sahare;
- C. ker je 10. decembra 2015 Sodišče prve stopnje razveljavilo Sklep Sveta za sklenitev Sporazuma o liberalizaciji; ker se je Svet 19. februarja 2016 soglasno pritožil na to sodbo;
- D. ker je Splošno sodišče Sodišča Evropske unije v svoji sodbi z dne 21. decembra 2016 določilo, da Sporazum o liberalizaciji ne zagotavlja pravne podlage za vključitev Zahodne Sahare in ga zato ni mogoče uporabljati za njeno ozemlje;
- E. ker je v točki 106 sodbe navedeno, da je treba ljudstvo Zahodne Sahare šteti za „tretjega“ v sporazumu – v smislu načela relativnega učinka pogodb –, ki mora privoliti v izvajanje sporazuma na ozemlju; ker zato uporabe tega sporazuma brez dodatnega sporazuma ni mogoče razširiti na ozemlje Zahodne Sahare;
- F. ker izvajalci še vedno izvažajo iz Zahodne Sahare v Evropsko unijo, vendar pa se od 21. decembra 2016 dalje tarifni preferenciali ne uporabljajo za proizvode s poreklom s tega ozemlja;
- G. ker ni na voljo dovolj informacij, na podlagi katerih bi carinski organi EU lahko določili, ali proizvodi, uvoženi iz Maroka, izvirajo iz Zahodne Sahare, s čimer ni mogoče upoštevati sodbe Sodišča Evropske unije;
- H. ker je po sodbi Sodišča Evropske unije Svet Komisiji podelil pooblastilo za spremembo protokolov 1 in 4 Evro-mediteranskega pridružitvenega sporazuma, da bi omogočil vključitev proizvodov iz Zahodne Sahare; ker je zaradi njihove vključitve nujna sledljivost, da bi se določili takšni proizvodi;
- I. ker je bistveno zagotoviti, da se bo v sporazumu upoštevala sodba Sodišča Evropske unije z dne 21. decembra 2016 v zadevi C-104/16P;
- J. ker sta se Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) v Bruslju in Rabatu posvetovali z izvoljenimi uradniki in več predstavniki in združenji civilne družbe z nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare;
- K. ker je Parlament izrazil mnenje, da je treba oceniti razmere na kraju samem in se seznaniti z različnimi stališči prebivalcev; ker je spomnil na ugotovitve misije njegovega Odbora za mednarodno trgovino (INTA) za ugotavljanje dejstev na tem ozemlju dne 2. in 3. septembra 2018;
- L. ker se sprememba Sporazuma o liberalizaciji odvija v širšem političnem in geopolitičnem okviru;
- M. ker je po koncu španske kolonizacije Zahodne Sahare konflikt na tem območju trajal več kot štirideset let;
- N. ker Organizacija združenih narodov Zahodno Saharo šteje med ozemlja, ki niso dekolonizirana;
- O. ker se je z resolucijo Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov 2440 (2018) mandat misije MINURSO podaljšal še za šest mesecev;
- P. ker EU in njene države članice ne priznavajo suverenosti Maroka nad ozemljem Zahodne Sahare; ker Organizacija združenih narodov in Afriška unija priznavata Fronto Polisario kot predstavnico ljudstva Zahodne Sahare;

Sreda, 16. januar 2019

Q. ker Organizacija združenih narodov navaja Zahodno Saharo kot nesamoupravno ozemlje za namene člena 73 ustanovne listine te organizacije;

1. opozarja, da je Maroku v okviru južnega sosedstva privilegirana partnerica EU, s katero je EU vzpostavila trdno, strateško in dolgotrajno partnerstvo, ki zajema politične, gospodarske in socialne vidike, pa tudi varnost in migracije; poudarja, da je bil Maroku odobren napreden status v okviru evropske sosedske politike;

2. poudarja, da je pomembno, da se s tem sporazumom zagotovijo jamstva v zvezi s spoštovanjem mednarodnega prava, tudi človekovih pravic, in da se spoštuje ustrezna sodba Sodišča Evropske unije;

3. želi spomniti na obveznost iz člena 21 PEU, da morajo EU in njene države članice spoštovati načela Ustanovne listine Organizacije združenih narodov in mednarodnega prava; v zvezi s tem poudarja, da člen 1(2) Ustanovne listine OZN vključuje spoštovanje načela samoodločbe ljudstev;

4. želi spomniti, da v skladu s členom 21 PEU Unijo pri njenem delovanju na mednarodni ravni vodijo načela demokracije, pravne države, univerzalnosti in nedeljivosti človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter spoštovanje načel Ustanovne listine Organizacije združenih narodov in mednarodnega prava;

5. poudarja, da ta sporazum ne pomeni nobene oblike priznanja suverenosti Maroka nad Zahodno Saharo, ki je na seznamu nesamoupravnih ozemelj, ki ga vodi Organizacija združenih narodov, pri čemer Kraljevina Maroko trenutno upravlja z večjim delom tega ozemlja, in vztraja, da stališče EU še vedno podpira prizadevanja OZN za zagotovitev pravične, trajne in vzajemno sprejemljive rešitve konflikta v Zahodni Sahari, ki bo omogočila samoodločbo ljudstva Zahodne Sahare, v skladu z mednarodnim pravom, Ustanovno listino OZN in ustreznimi resolucijami OZN; zato ponovno poudarja svojo polno podporo osebnemu odposlancu generalnega sekretarja OZN za Zahodno Saharo Horstu Köhlerju, ki pomaga strani vrniti k pogajalski mizi v okviru OZN, da bi dosegli to rešitev; poziva strani, naj nadaljujejo ta pogajanja brez predpogojev in v dobri veri; poudarja, da je treba spremenjeni sporazum med EU in Marokom o liberalizaciji ratificirati strogo brez poseganja v izid mirovnega procesa v zvezi z Zahodno Saharo;

6. poudarja, da je bilo v začetku decembra v Ženevi na pobudo OZN in z udeležbo Alžirije in Mavretanije srečanje strani v konfliktu, in upa, da bo prispevalo k nadaljevanju mirovnega procesa;

7. priznava dva pogoja, določena v sodbi Sodišča Evropske unije, za izrecno omembo Zahodne Sahare v besedilu sporazuma in za pridobitev soglasja ljudstva, pa tudi tretje merilo, ki ga je dodal Svet, in sicer potrebno zagotovilo, da koristi lokalnemu prebivalstvu;

8. poudarja, kot je navedeno v poročilu Komisije, da so bili sprejeti vsi razumni in izvedljivi ukrepi za poizvedbo glede privolitve zadevnega prebivalstva, in sicer prek teh vključujočih posvetovanj;

9. poudarja, da sta Komisija in ESZD med celotnim procesom posvetovanja ohranjali redne stike z ekipo osebnega odposlanca generalnega sekretarja OZN za Zahodno Saharo;

10. je seznanjen z legitimnimi interesi prebivalcev na ozemlju in verjame, da je za gospodarski razvoj ozemlja potreben konec nerešenega spora, ki se bo spoštoval in sprejemal; je obenem prepričan, da ima zahodnosaharsko ljudstvo pravico do razvoja med čakanjem na politično rešitev;

11. na podlagi pogovorov z različnimi lokalnimi akterji in predstavniki civilne družbe ugotavlja, da nekatere strani izražajo podporo sporazumu tako, da zagovarjajo svojo pravico do gospodarskega razvoja, medtem ko druge menijo, da je treba najprej rešiti politični spor, nato pa dodeliti trgovinske preferenciale; ugotavlja, da je bila med vključujočimi posvetovanji, ki sta jih Komisija in ESZD vodili s številnimi zahodnosaharskimi organizacijami ter drugimi organizacijami in organi, večinska podpora sodelujočih strani izražena socialno-ekonomskim koristim, ki bi jih imeli predlagani tarifni preferenciali;

12. opozarja, da Sodišče Evropske unije v svoji sodbi ni natančno opredelilo načina soglašanja ljudstva in meni, da zato v zvezi s tem merilom še vedno obstaja določena stopnja negotovosti;

Sreda, 16. januar 2019

13. ugotavlja, da lahko sporazum vodi k spodbujanju družbenega in trajnostnega razvoja, kar ključno prispeva k sedanjemu gospodarskemu, družbenemu in okoljskemu razvoju ter potencialnemu ustvarjanju zaposlitvenih priložnosti tako za nizko kot tudi visoko usposobljeno lokalno delovno silo; je seznanjen, da je po ocenah približno 59 000 delovnih mest odvisnih od izvoza, kar ustreza približno 10 % prebivalstva, ki živi na ozemlju;
14. je prepričan, da tarifni preferenciali EU pozitivno vplivajo na sektor kmetijskih in ribiških proizvodov in njihove stopnje izvoza na nesamoupravnem ozemlju Zahodne Sahare; vendar poziva k previdnosti pri preverjanju, da ti proizvodi prinašajo lokalno dodano vrednost, se lokalno ponovno vlagajo in zagotavljajo dostojne delovne priložnosti za lokalno prebivalstvo;
15. je prepričan, da bo ne glede na izid mirovnega procesa imelo lokalno prebivalstvo koristi od gospodarskega razvoja in posrednih učinkov, ustvarjenih v smislu naložb v infrastrukturo, zaposlovanje, zdravje in izobraževanje;
16. je seznanjen z obstoječimi naložbami v številnih sektorjih in prizadevanji za razvoj zelenih tehnologij, kot so obnovljivi viri energije in obrat za razsoljevanje morske vode, vendar vztraja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja, da bi zagotovili večjo vključitev v vseh delih lokalnega gospodarstva;
17. se zaveda poslovnih pobud Zahodnosaharcev, zlasti tistih, ki so jih sprožili mladi, od katerih je veliko žensk, in poudarja njihovo potrebo po širših izvoznih možnostih in pravni varnosti, ki omogočajo nadaljnje naložbe v sektorje z velikim povpraševanjem po zaposlovanju, kot so kmetijstvo, ribištvo in infrastruktura;
18. priznava strateški potencial Zahodne Sahare kot naložbenega središča za preostalo afriško celino;
19. opozarja na negativne učinke neuporabe tarifnih preferencialov za proizvode z nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare, pa tudi sporočila, ki se ga s tem pošilja mlajši generaciji, ki vlaga ali je pripravljena vlagati v ozemlje, in njenemu potencialu za razvoj tega ozemlja; poudarja tveganje selitve dejavnosti v regije, kjer bi imele koristi od preferencialov; je seznanjen z navedbami Komisije, da bi lahko neuporaba tarifnih preferencialov poslabšala ekonomske in socialne razmere lokalnega prebivalstva na zadevnih ozemljih;
20. je prepričan, da je prisotnost EU, med drugim prek tega sporazuma, boljša kot umik, ko je govora o sodelovanju na področju človekovih pravic in posameznikovih svoboščin ter njihovem spremljanju, in zahteva strogo oceno in odločen dialog z Marokom glede teh vprašanj;
21. želi spomniti, da si drugi deli sveta, ki imajo manj ambiciozen pristop do trajnostnega razvoja, visokih delovnih in socialnih standardov ter človekovih pravic, prizadevajo za nove trgovinske priložnosti in bodo povečali svoj vpliv povsod tam, kjer se bo EU umaknila;
22. poudarja, da bo stalno udejstvovanje EU na ozemlju pomenilo pozitiven spodbujevalni učinek na njegov trajnostni razvoj;
23. poudarja, da je nujno potrebna pravna varnost za pritegnitev trajnostnih in dolgoročnih naložb na ozemlje, s tem pa tudi za dinamiko in diverzifikacijo lokalnega gospodarstva;
24. opozarja, da od sodbe Sodišča Evropske unije dalje države članice ne morejo zakonito uporabljati trgovinskih preferencialov za proizvode z nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare in da pravna negotovost vpliva na gospodarske subjekte, kar je treba odpraviti;
25. se zaveda in je globoko zaskrbljen, da je bilo doslej izjemno težko ugotoviti, kateri proizvodi se izvažajo z nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare;

Sreda, 16. januar 2019

26. poudarja, da je eno ključnih meril Parlamenta, preden poda soglasje k sporazumu, zagotoviti, da se bo uvedel mehanizem za carinske organe držav članic, s katerim bodo imeli dostop do zanesljivih informacij o proizvodih s poreklom iz Zahodne Sahare, uvoženih v EU, ob popolnem spoštovanju carinske zakonodaje EU; poudarja, da bo tak mehanizem zagotovil podrobne in razčlenjene statistične podatke, ki so bili pravočasno preloženi v zvezi s takšnim izvozom; obžaluje dejstvo, da sta Komisija in Maroko potrebovala veliko časa, da sta dosegla dogovor o tem mehanizmu in, poziva Komisijo, naj uporabi vse razpoložljive popravne ukrepe, če izvajanje sporazuma ne bo zadovoljivo; poziva Komisijo, naj Parlamentu predloži letno oceno o skladnosti tega mehanizma s carinsko zakonodajo EU;
27. poudarja, da bo brez veljavnega sporazuma, vključno z mehanizmom, ki bo omogočal identifikacijo proizvodov, nemogoče vedeti, ali proizvodi s poreklom z nesamoupravnega ozemlja Zahodne Sahare vstopajo na evropski trg oziroma koliko jih je;
28. poudarja, da je izvajanje določbe, o kateri sta se dogovorila EU in Maroko, o letni medsebojni izmenjavi informacij in statistik v zvezi s proizvodi, ki jih zajema izmenjava pisem, nujno za oceno področja uporabe sporazuma in njegovega učinka na razvoj in lokalno prebivalstvo;
29. poziva Komisijo in ESZD k pozornemu spremljanju izvajanja in rezultata sporazuma in k rednemu poročanju o njuni ugotovitvah Parlamentu;
30. poziva Komisijo, naj preuči, kako bi lahko trgovinske preferencialne v prihodnje učinkovito dodelili vsem prebivalcem Zahodne Sahare;
31. opozarja, da sta se EU in Maroko v skladu s prvotnim sporazumom iz leta 2012 dogovorila za ambiciozen in celovit sporazum o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode, predelane kmetijske proizvode ter ribe in ribiške proizvode, ki določa, da mora Maroko zaščititi vse geografske označbe na seznamu EU; opozarja tudi, da je bil postopek za sklenitev tega sporazuma, ki se je začel leta 2015, prekinjen po sodbi Sodišča z dne 21. decembra 2016; poziva EU in Maroko, naj nemudoma nadaljujeta ta postopek in se čim prej vrmeta k pogajanjem o poglobljenem in celovitem sporazumu o prosti trgovini;
32. poudarja, da je evropski vrtnarski sektor zelo občutljiv za izvoz nekaterega sadja in zelenjave iz Maroka v EU, ki je upravičen do preferencialne obravnave na podlagi sporazuma z dne 8. marca 2012 o vzajemnih ukrepih liberalizacije za kmetijske proizvode, predelane kmetijske proizvode ter ribe in ribiške proizvode;
33. poudarja, da bi morale vse tretje države pri dostopu do notranjega trga EU spoštovati sanitarna, fitosanitarna in okoljska pravila in standarde ter pravila in standarde glede sledljivosti;
34. poziva Komisijo, naj spodbuja enakovredne ukrepe in kontrole med Marokom in Evropsko unijo na področju sanitarnih, fitosanitarnih in okoljskih standardov ter standardov sledljivosti, pa tudi pravil glede označevanja izvora, da se zagotovi poštena konkurenca med obema trgoma;
35. želi spomniti, da v posodobljenem sporazumu tarifne kvote in preferencialni uvozni režim, ki so bili predhodno določeni, niso spremenjeni, temveč je dodano le pojasnilo o geografskem področju uporabe sporazuma za evropske proizvajalce;
36. opozarja na dejstvo, da del sadja in zelenjave, ki se preferencialno izvozi v EU v skladu s pogoji iz zadevnega sporazuma (zlasti paradižniki in melone), izvira z ozemlja Zahodne Sahare, in poudarja, da obstajajo ambiciozni projekti, ki predvidevajo nadaljnji razvoj te proizvodnje in izvoza;
37. je kljub temu seznanjen, da je novi sporazum prinesel razjasnitev, in upa, da bo pogodbenicama tega sporazuma in zadevnim gospodarskim subjektom na obeh straneh Sredozemlja v prihodnje zagotavljal jasen, trden okvir;
38. ugotavlja, da sta spremljanje občutljivih kmetijskih proizvodov in strogo spoštovanje kvot bistvena za uravnoteženo delovanje sporazuma; opozarja, da je v členu 7 protokola 1 k sporazumu iz leta 2012 zaščitna klavzula, na podlagi katere je mogoče sprejeti ustrezne ukrepe, če bi uvoz večjih količin občutljivih kmetijskih proizvodov v skladu s sporazumom povzročil resno izkrivljanje trga in/ali zelo škodil zadevnemu sektorju; upa, da bo Komisija ustrezno in v širokem obsegu spremljala preferenčni uvoz občutljivih kmetijskih proizvodov iz Maroka in Zahodne Sahare v EU in da bo tudi v prihodnje pripravljena nemudoma aktivirati prej omenjeno klavzulo, če bi bilo to potrebno;

Sreda, 16. januar 2019

39. je seznanjen z dejstvom, da je za ribiška plovila EU, ki lovijo v teh vodah, zakonsko določeno, da morajo uporabljati sistem za spremljanje plovil (VMS) in da morajo o svojem položaju obveščati maroške oblasti, tako da te lahko ves čas sledijo plovilom in beležijo, kje opravljajo ribolovne dejavnosti;
 40. poziva EU, naj okrepi prizadevanja za spodbujanje regionalnega sodelovanja med državami Magreba, kar lahko ima le izjemno pozitivne posledice za celotno regijo in onkraj nje;
 41. poudarja strateško potrebo za EU, da tesneje sodeluje z državami v Magrebu in razvije stike z njimi; meni, da je v tem kontekstu razširitev pridružitvenega sporazuma logična sestavina te strategije;
 42. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in Evropski službi za zunanje delovanje.
-